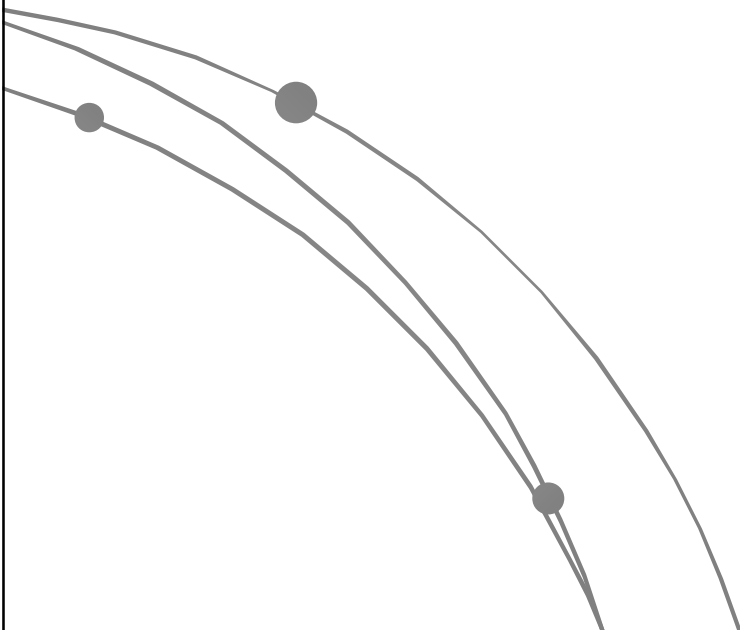

PRÁVNÍ REGULACE PENĚŽNÍHO SYSTÉMU

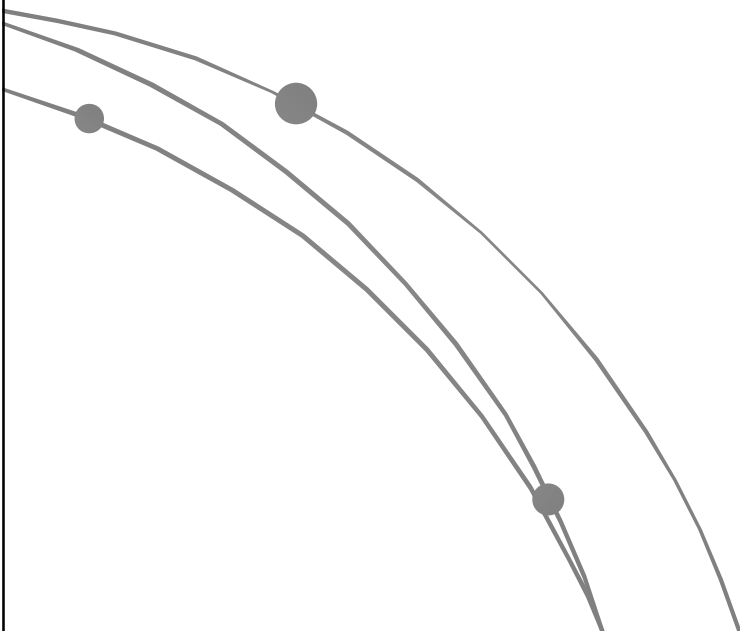

1. Podstata a funkce peněz

- Existence směny
- Vybrané zboží – všeobecný ekvivalent
- Historicky cca 150 druhů zboží – všeobecný ekvivalent (komoditní peníze)
- Drahé kovy → mince → mincovní regál →
→ prázáklad měnového práva
- Podstata peněz: 1. ekonomická
2. právní

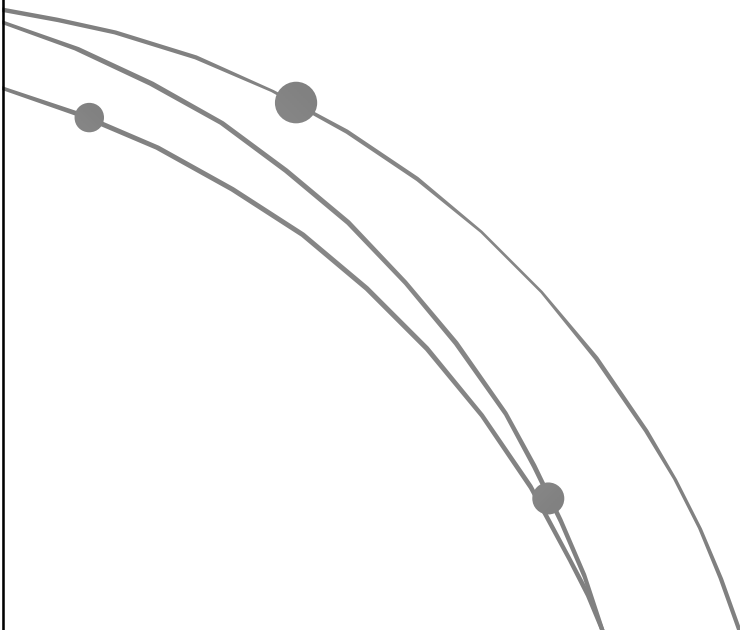
Ekonomická podstata peněz

- Zboží – všeobecný ekvivalent směny
- Užitná hodnota peněz vyplývá ze schopnosti jejich výměny za jakékoli zboží → všeobecný ekvivalent zboží

Ekonomická podstata peněz → funkce:

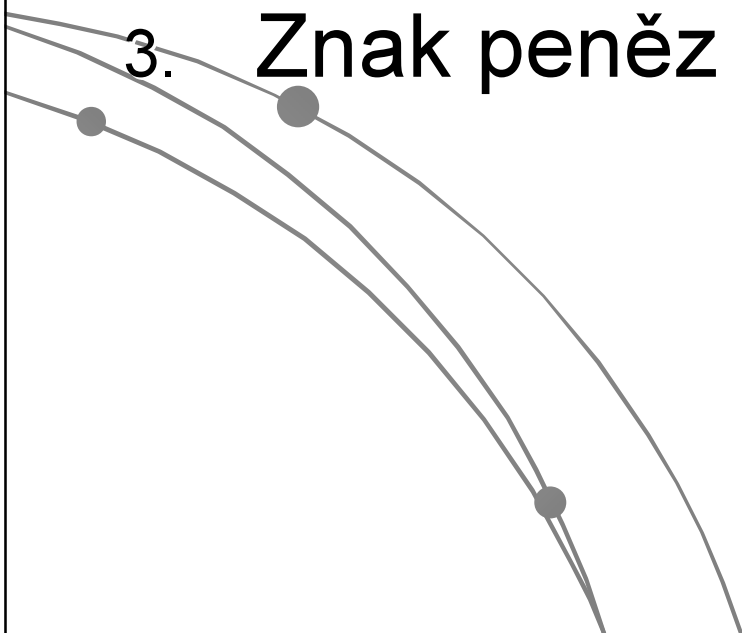
- Měřítko hodnot
- Prostředek cirkulace zboží (Z-P-Z)
- Platební prostředek
- Thesaurus – různá forma akumulace

Právní aspekty peněz

Právní podstatu peněz vyjadřují tři vzájemně provázané elementy:

1. Peněžní jednotka
2. Peněžní suma
3. Znak peněz

Peněžní jednotka

- Abstraktivní míra hodnoty
- V metalických soustavách: právem stanovené množství měnového kovu jako jednotka míry hodnoty statků
(1Kčs=0,123426 g zlata)
- Mocensky určený prostředek k vyrovnání dluhu
- Mocensky určený název a dílčí jednotky

Peněžní suma (částka)

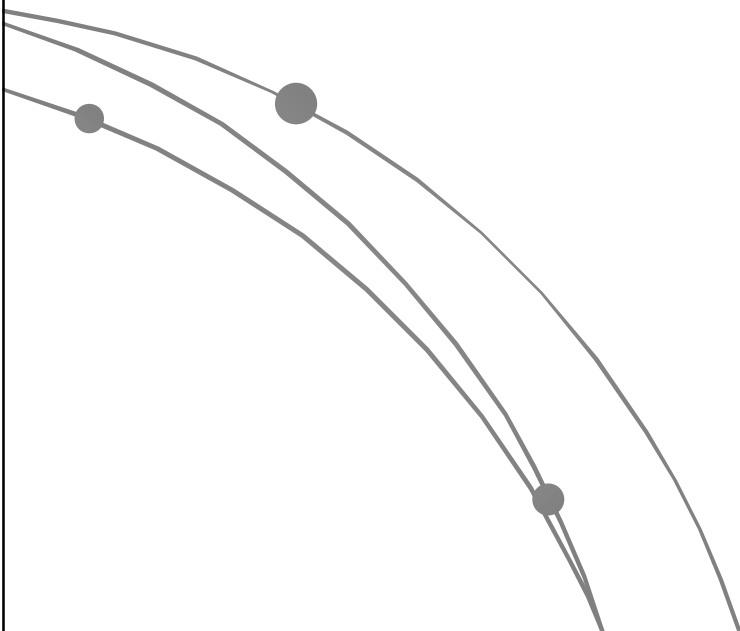
- Abstraktivní velikost hodnoty měřená v peněžních jednotkách.
- Abstraktivně vyjádřený dluh, pohledávka apod.
- Zaplacením dochází k přenesení abstraktivní hodnoty od dlužníka na věřitele

Znaky peněz

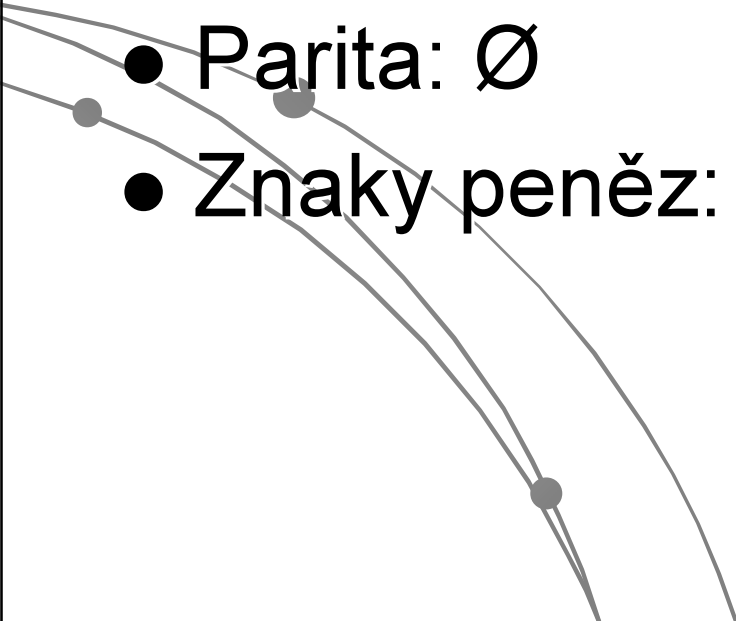
- Věc (§ 118 odst. 1 OZ)
- Nositel peněžní sumy
- Právní prostředek placení na území daného státu
- Součást soustavy znaků peněz
 - Platidla, elektronické peníze ...
- Znak peněz není předmětem prodeje (kromě nákupu emisní banky od výrobce)

Peněžní systém České republiky

- Měnové právo
 - právo peněžního zřízení
 - právo peněžního oběhu

Peněžní zřízení

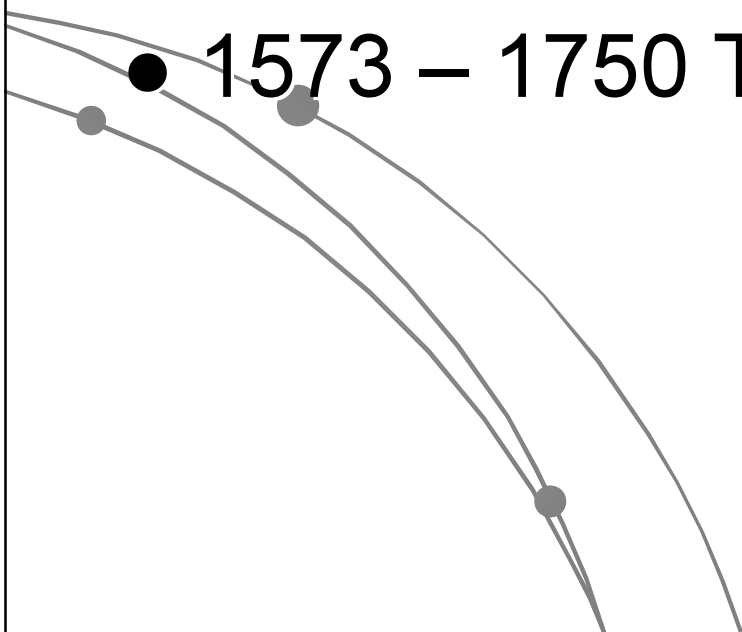
- ZČNB (6/1993 Sb.)
 - Peněžní jednotka: koruna česká „Kč“
 - ISO 4212 (MON): CZK (ISO 3166+měna)
 - Emisní instituce: ČNB
 - Parita: Ø
 - Znaky peněz: mince, bankovky
-

Evolutione centrálního bankovníctví (CS)

- 1919 Bankovní ústav při MF
- 1925 Národní banka Československá
- 1939 Národní banka pro Čechy a Moravu
- 1944 Československý měnový úřad v Londýně
- 1945 Národní banka československá
- 1950 Státní banka československá
- 1993 ČNB a NBS

Evolution měny

- X. st. – 1300 Denárová měna
- 1300 – 1547 Grošová měna
- 1547 – 1561 Tolarová měna
- 1561 – 1573 Zlatníková měna
- 1573 – 1750 Tolarová měna

Evolution měny

- 1750 – 1892 Konvenční měna
 - 1892 – 1919 Korunová měna „K“
 - 1919 – 1939 Koruna československá „Kč“
 - 1939 – 1945 Říšská marka + „K“ (1:10)
 - 1945 – 1953 Koruna československá „Kčs“
 - 1953 – 1992 Koruna československá (nová měna)
 - 1993 měnová odluka
-

Peněžní oběh

HOTOVOSTNÍ OBĚH

- 37/1994 Sb. – postup při příjmu peněz a nakládání s nimi a při poskytování náhrad

BEZHOTOVOSTNÍ PLATEBNÍ STYK

- 124/2002 Sb. – ZPS
- 51/1992 Sb.- v. o platebním styku a zúčtování mezi bankami

Nucený oběh

Platidla:

● Platná x neplatná

→ stažená z oběhu

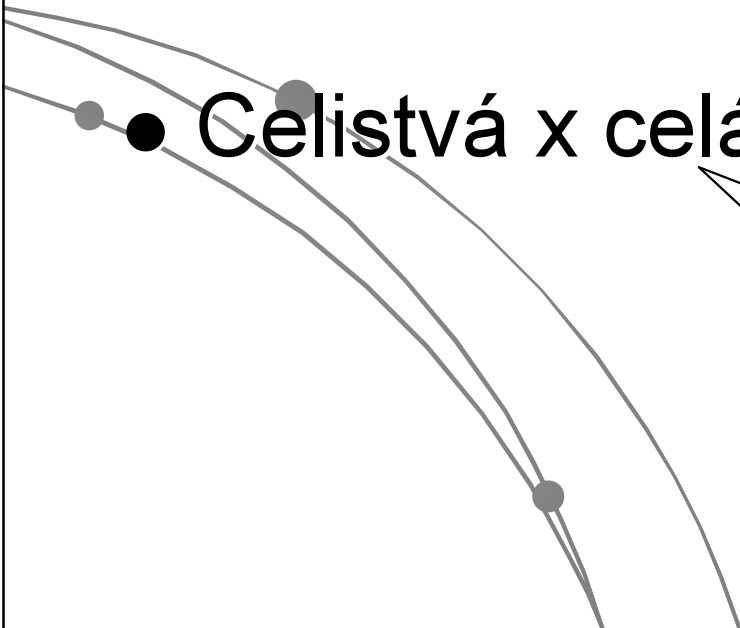
→ padělaná

→ pozměněná

● Celistvá x celá

→ opotřebovaná

→ poškozená

Nucený oběh

- FO – poškozené a opotřebené
- PO – opotřebené necelistvé
- poškozené
- FO a PO: oběžné mince

10 ks téže nominální hodnoty

- 100 Kč do nominálu 10 Kč, 500 Kč vyšší

Pamětní mince

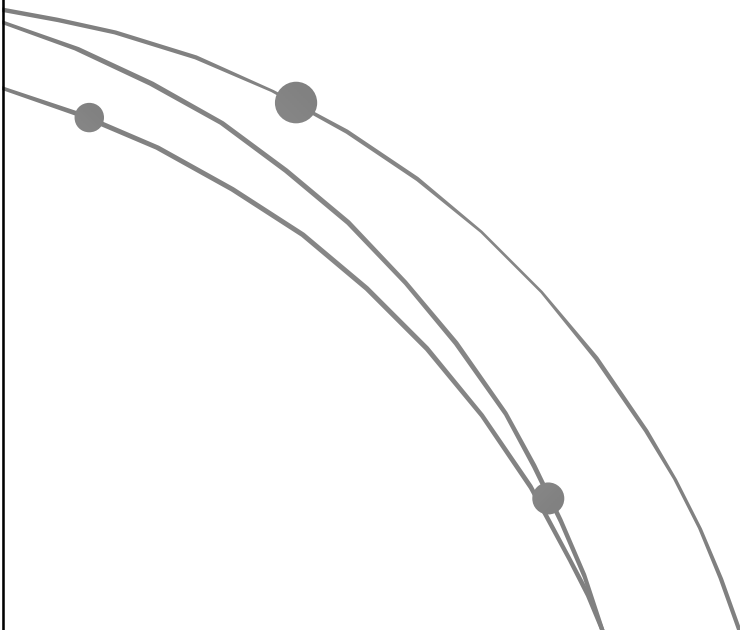
- ČNB a banky – přijímají vše

Trestní zákon

- § 140 Padělání a pozměňování peněz
- § 141 Udávání padělaných a pozměněných peněz
- § 142 Výroba a držení padělatelského náčiní
- § 144 Ohrožování oběhu tuzemských peněz
- § 145 Padělání a pozměňování známek

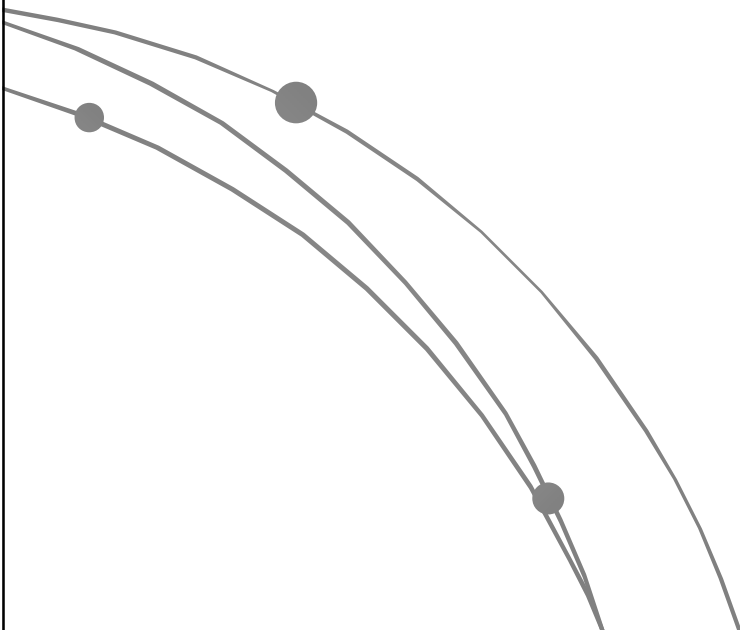
Zákon o přestupcích

- § 27 Přestupky na úseku financí a měny
 - X reprodukce, napodobeniny
 - X předmět napodobující

Mezinárodní peněžní systém

- Soubor dohod, regulí, zásad a obyčejů, které stanoví podmínky a způsoby fungování peněz ve sféře mezinárodních vztahů (K.Zabielski)

Etapy MPS

I. Zlatý standard (1870 – do 1. sv.války):

- Přesně stanovená parita
- Bankovky a zlaté mince
- Výměna za zlato
- Liberalizace nakládání se zlatem

II. – 1. světová válka (1914 – 1918)

- Zákaz výměny bankovek a mincí za zlato
- Likvidace volného nakládání se zlatem

Etapy MPS

III. – Gold Bullion Standard – obnovení zlatého standardu (1918 – 1939)

- Valutové bloky (currency blocks)

IV. Bretton Woods (1944 – 80. léta)

V. SDR 1969

- USD, DEM, směnitelný rubl, ECU

- USD, EUR

VI. 1999 (2002) EUR

NATËN E MIRË

